

EEN televisiereportage op Arte in november vorig jaar, over de problematiek van verkrachting als oorlogswapen, greep senator Miet Smet naar de keel. De discriminatie van vrouwen liet de minister van Staat nooit onberoerd, maar hier was toch nog wel wat meer aan de hand. Het verslag van een bevriende ooggetuige zette haar vervolgens aan tot handelen. In de Senaat diende ze prompt een resolutie in die met eenparigheid van stemmen werd goedgekeurd.

In februari reisde Smet op uitnodiging van enkele ngo's mee naar de geteisterde regio. Ook *De Standaard*-journaliste Ine Roox vervoegde het gezelschap. Haar reportagereeks kwam hard aan bij eenieder die ze door gelezen kreeg. Wij willen hier niet trachten de wreedheden die zich op het terrein voordoen, even accuraat weer te geven. Die gaan overigens de gruwelijkste fantasie te boven. Het komt hier op neer: jaarlijks vele tienduizenden meisjes en vrouwen die lichamelijk én geestelijk vernietigd zijn, van binnen en vanbuiten kapotgemaakt.

„De hele groep was diep onder de indruk van wat we ter plekke te zien kregen”, aldus Miet Smet. „We bezochten onder meer een organisatie voor psychologische bijstand aan getroffen vrouwen. Op de drempel voor de barak waar de organisatie huist, zaten enkele vrouwen te wachten. Op een gegeven moment werd een meisje met haar baby naar binnen geroepen. We stelden vast dat ze niet kon lopen, zo hard was ze toegetakeld. Op handen en voeten kroop ze binnen, de baby op de rug. Toen ze weer buiten was, zetten we meteen de ramen open. De stank was niet te harden. Zeventien jaar, en met een kind van de vijand. Twee verwoeste levens.”

Rasta's wreedst

In Oost-Congo zijn nog steeds verscheidene militia's actief. Zo is er het door Rwanda gesteunde CNDP, dat opkomt voor de onafhankelijkheid van de Kivu's en inkomsten haalt uit illegale mijnbouw en taksen op grondstoffen in het door hen gecontroleerde gebied. De opbrengst daarvan gaat overigens rechtstreeks naar de Rwandese broodheren.

Dan zijn er de Mayi Mayi, een verzameling van ongeregelde troepen, die zich vooral tegen de CNDP richten. Ook het regeringsleger is op het terrein actief en maakt zich mee schuldig aan schendingen van de mensenrechten en illegale handel in tropisch hout en koffie. Een andere belangrijke factor in het aanhoudende conflict is het FDLR, de ex-Interhamwe oftewel Hutu-bellen die uit Rwanda vluchtten na de genocide in 1994. Een tak van deze militia wordt Rasta's genoemd. Zij worden vaak omschreven als de wreedsten van allemaal.

Er zal pas een einde komen aan de seksuele terreur, als het conflict in zijn geheel wordt aangepakt. De allereerste verantwoordelijke is dan de Congolese overheid zelf. Maar ook Rwanda moet zijn aanspraken op militaire en

Welke onuitsprekelijke geheimen verbergt deze vrouw in haar schoot? © Belga

Vernietigde vrouw

Officieel is de oorlog in Congo voorbij. Er waren verkiezingen en het land heet nu een 'prille democratie'. Toch is Congo nog lang geen rechtsstaat. In de oostelijke provincies Noord- en Zuid-Kivu maken militia's en bendes de dienst uit. Op sadistische wijze worden vrouwen verkracht en gemarteld. Als ze het al overleven, vinden ze nauwelijks hulp en opvang. Door de totale afwezigheid van politiediensten en gerecht gaan de daders ongestraft hun gang. Senator Miet Smet wil er iets aan doen.

Lieve Wouters

Seksuele terreur Oost-Congo moet stoppen

economische controle over de Kivu's opgeven. Is de internationale gemeenschap bereid om op beide landen druk uit te oefenen? Dit bewerkstelligen is alleszins de eerste taak van bekommerde politici.

Miet Smet verheugt zich dan ook over de bijval die ze kreeg van andere politieke partijen. Van minister van Ontwikkelingssamenwerking Charles Michel verkreeg ze alvast de belofte twee chirurgieën te zenden om Congolese artsen bij te staan. Vooral urologen en maag- en darmchirurgen hebben daar werk om handen, met name voor de behandeling van fistels. Maar voor de ergste gevallen is volledig medisch herstel zelfs met de beste technieken onmogelijk.

Buitenlandminister De Gucht zou ook niet ongevoelig zijn voor de problematiek en wil de bezorgdheid van ons land aankaarten bij de Congolese autoriteiten. De Belgische houding ten opzich-

te van Rwanda's sterke man Paul Kagame blijft dan weer al te toegeeflijk. Ook bij de Verenigde Naties moet de problematiek op de agenda. Het mandaat van de Monuc (de VN-vredesmacht ter plaatse) schiet schromelijk tekort. Bovendien spreken de aanwezige troepen, vooral Pakistanen, geen Frans en kennen ze bijgevolg de toestand op het terrein slecht. De vraag is of er geen Europese soldaten naar Congo kunnen.

Mobiel straffen

Naast de medewerking die België nu reeds verleent bij de heropbouw van de Congolese justitie (via Eurojust), wordt een plan uitgewerkt om op korte termijn te zorgen voor mobiele rechtbanken die een einde kunnen maken aan de heersende straffeloosheid. „Er moeten voorbeelden worden gesteld”, zegt Miet Smet ferm. In de eigen partij (CD&V) schaarde Sa-

bine de Bethune zich mee achter het initiatief. Ze volgt de ontwikkelingen in Congo al langer en ziet dan ook het grotere plaatje. „De straffeloosheid aanpakken moet gepaard gaan met een doorlichting en humanisering van de gevangenis. Daarnaast moet de opvang van de getroffen vrouwen passen binnen steun aan de gehele gezondheidszorg en hulpverlening. Op termijn moet ook het middenveld versterkt worden, zodat vrouwen zelf kunnen opkomen voor hun rechten.”

Omdat de politici ook het grote publiek gevoelig willen maken voor de schrijnende problematiek, werd een hulpfonds opgericht. De opbrengst zal gaan naar projecten van organisaties die op het terrein actief zijn en die acute hulp verlenen aan de slachtoffers.

Meer weten over het hulpfonds SOS Stop Seksuele Terreur in Oost-Congo? Kantoor Miet Smet, Natieplein 1, 1009 Brussel, telefoon 02/552.43.72, website www.sosooostcongo.be.

Zo ziet de hel er uit

Ondanks de aanwezigheid van een behoorlijk omvangrijke troepenmacht van de Verenigde Naties (Monuc) laait het geweld in Oost-Congo op. In Noord- en Zuid-Kivu worden jaarlijks naar schatting zo'n 40 tot 60.000 vrouwen verkracht door binnen- en buitenlandse (Rwandese) militia's en ongeregelde bandietenbendes. Maar ook het regeringsleger gaat niet vrijuit. De daders geven niet om de leeftijd: baby's en bejaarden ondergaan hetzelfde lot. Zestig procent van de slachtoffers is evenwel tussen elf en zeventien.

De verkrachtingen gaan gepaard met andere wreedheden, zoals het afsnijden van de borsten, het verkrachten met bajonetten of ijzeren staven en het doden van de slachtoffers. Vaak vinden de wreedheden plaats in groep en voor de ogen van familieleden. Echtgenoten, broers en vaders worden gedwongen eraan deel te nemen. Soms worden de vrouwen het oerwoud in gesleurd en daar maanden vastgehouden en gemarteld.

Deze toestand duurt nu al bijna tien jaar, zodat de hele samenleving in de Kivu's ontwricht geraakt. De onteerde vrouwen worden meestal verstoten uit hun familie, waardoor enerzijds zijzelf er met hun lichamelijke en geestelijke lijden (en eventueel nog hun ongewenste baby) alleen voor komen te staan, maar anderzijds ook het gezin zonder moeder verder moet.

Reken daarbij nog de aidsepidemie die door het seksuele geweld enorm om zich heen grijpt. Terwijl het nationale gemiddelde rond de vijf procent zou schommelen, zijn in de Kivu's 32 procent van de mannen en 54 procent van de vrouwen besmet. Ook de vele kinderen die uit de verkrachtingen voortkomen, leggen een hypotheek op de toekomst in Oost-Congo. Ze worden niet voor niets een 'tijdbom' genoemd. De seksuele terreur is zo als oorlogswapen extreem doeltreffend.

Advertentie

GOEDKOOPST in zijn assortiment

voorgebakken frieten bintje

Everyday 2 kg € 0,56/kg

€ 1,12

laagste prijzen

colruyt